

Az állítás $k = p - 1$ -re nem igaz, mivel $(p - 1)!$ nem osztható p -vel, hiszen p prím. Megmutatjuk, hogy $1 \leq k < p - 1$ esetén teljesül az állítás.

Először a következőt igazoljuk. Ha $f(x)$ egy n -edfokú egész együtthatós polinom és x^n együtthatója nem osztható p -vel, akkor $f(x)$ legfeljebb n db 0 és $p - 1$ közötti egész számra osztható p -vel.

A bizonyítást az n fokszámra vonatkozó teljes indukcióval végezzük. $n = 0$ -ra az állítás nyilvánvaló. Tegyük fel, hogy az állítás $(n - 1)$ -re igaz. Legyen most $f(x)$ n -edfokú egész együtthatós polinom. Ha az $f(x) \equiv 0 \pmod{p}$ kongruenciának nincs megoldása, akkor nincs mit bizonyítanunk. Ellenkező esetben legyen α egy olyan 0 és $p - 1$ közötti egész szám, amelyre

$$(1) \quad f(\alpha) \equiv 0 \pmod{p}$$

Ismeretes, hogy $(f(x) - f(\alpha))$ -ből $(x - \alpha)$ kiemelhető, azaz

$$f(x) - f(\alpha) = (x - \alpha)g(x),$$

ahol $g(x)$ az x -nek $(n - 1)$ -edfokú egész együtthatós polinomja. α -ra fennáll (1), így a megoldandó kongruencia ilyen alakba írható:

$$f(x) - f(\alpha) \equiv 0 \pmod{p},$$

azaz

$$(2) \quad (x - \alpha)g(x) \equiv 0 \pmod{p}.$$

Megjegyezzük, hogy $g(x)$ együtthatói függhetnek α -tól, de $g(x)$ -ben x^{n-1} együtthatója megegyezik x^n -nek az $f(x)$ -beli együtthatójával, tehát nem osztható p -vel.

Egy szorzat akkor és csak akkor osztható egy p prímmel, ha valamelyik tényezője osztható vele, azaz (2)-nek 0 és $p - 1$ közötti megoldásai az $x = \alpha$ és a $g(x) \equiv 0 \pmod{p}$ megoldásai lesznek. Utóbbiból az indukciós feltétel szerint legfeljebb $n - 1$ van, mert $g(x)$ $(n - 1)$ -edfokú, következésképp (2)-nek és így (1)-nek legfeljebb n darab 0 és $p - 1$ közötti megoldása van. Ezzel segédtevéletünket bebizonyítottuk.

Most rátérünk a feladat állításának igazolására. Legyen

$$f(x) = (x - 1)(x - 2) \dots (x - p + 1) - (x^{p-1} - 1).$$

A „kis-Fermat”-tétel értelmében $f(1), f(2), \dots, f(p - 1)$ mindegyike osztható p -vel, tehát az

$$f(x) \equiv 0 \pmod{p}$$

kongruenciának $p - 1$ db 0 és $p - 1$ közötti megoldása van. Másrészt $f(x)$ legfeljebb $(p - 2)$ -edfokú. Tehát a segédtevélet értelmében $f(x)$ minden együtthatója osztható p -vel. $f(x)$ -ben $1 \leq k < p - 1$ -re x^{p-1-k} együtthatója úgy kapható meg, hogy az $1, 2, \dots, (p - 1)$ számok közül minden lehetséges módon kivesszünk k különbözőt, ezeket összeszorozzuk, képezzük az így kapott $\binom{n-1}{k}$ szorzat összegét, és ezt az összeget megszorozzuk $(-1)^k$ -na. Ez a szám tehát osztható p -vel, ami a feladat állítását adja $1 \leq k < p - 1$ -re.

Megjegyzés. A bizonyított állításból teljes indukcióval az is kiadódik, hogy az $1^k + \dots + (p - 1)^k$ összeg minden $1 \leq k < (p - 1)$ -re osztható p -vel.